מה אנחנו כן עושים ? – פרשת השבוע בהעלותך

מאת: רפאל קרמר
מאי 28, 2023

אם בסופו של דבר הכל מלמעלה , ובלי עזרת הבורא לא שווה כל מה שאנחנו עושים , מה חשוב מה אנחנו עושים ?

פרשת השבוע היא בהעלותך ונושאים רבים בה . הפרשה פותחת במצוות הדלקת נרות המנורה בבית המקדש .

נפתח השבוע בסיפור חסידי מפעים: הרב הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשוב (תלמידו של המגיד ממזריטש) ביקש לשהות שבת אצל הרב הקדוש רבי ברוך ממז 'יבוז' (מקום משכנו של 'הבעל שם טוב'). הרבי רבי ברוך היה דודו של רבי נחמן , אחי אמו). כאשר הביע רבי לוי יצחק מברדיטשוב את משאלתו בפני הרבי רבי ברוך , הסכים הלה אך הוסיף בתנאי שכל הסעודה תשב מאופק ולא תעשה שום תנועה של התלהבות . מרוב תשוקתו הסכים רבי לוי יצחק על אתר .

כדי להבין את התנאי המוזר מעט , נסביר שדרכו של רבי לוי יצחק בעבודת השם הייתה הנהגה של רשפי שלהבת אש יוקדת . גופו לא הכיל את עוצמת כיסופיו והתלהבותו בעבודת השם , וכאשר היה מתפלל היה מתחיל בזווית אחת ומסיים בזווית שנייה . כאשר היה מקדש על היין בליל שבת היה נשפך חצי או רוב הכמות מרוב ההתלהבות כשהוא כלל לא חש בכך . ידוע גם הסיפור , ששנה אחת בחג ראשון של סוכות הרבי נשאר ער כל הלילה בציפייה דרוכה לקיים את מצוות הנענועים על הלולב והאתרוג , וכאשר הפציע השחר הוא הושיט ידיו בהתלהבות היישר לארון הזכוכית והוציא את הלולב והאתרוג ובירך בהתלהבות וקיים את מצוות הנענועים , ללא שהרגיש כלל שהוא חדר דרך זכוכית וניפץ אותה וידו נפצעה ...

אולי גם זה יעניין אתכם :

נאמנות בזוגיות – נשא

בקרובי אקדש – בהר בחוקותי

למה לנו לדבר מאחרים ? – אמור

כל אחד ב "האמת" שלו – אחרי מות קדושים

נשוב לסיפורנו . מרוב התלהבות הסכים הרב לוי יצחק לתנאי הקשה , העיקר לזכות לשהות בצילו של הרבי הקדוש . מגיע ליל שבת , הרבי רבי ברוך יושב בראש השולחן ומזמר זמירות שבת , הוא אומר את המילים ולא ניכר כלפי חוץ התלהבות מיוחדת , נפשו של רבי לוי יצחק גועשת אך הוא זוכר את התנאי והוא מתאפק בכל כוחו .

הס הושלך בהיכל . הרבי רבי ברוך מקדש על היין . הרבי אומר את המילים במתינות ובריכוז גבוה אך שוב , בנינוחות וללא שניכר כלפי חוץ משהו מיוחד . נפשו של רבי לוי יצחק נמסה מנועם הקדושה , הכיסופים מבקשים לפרוץ החוצה אך הוא עוצר את עצמו בכוח . הוא הבטיח .

הנוכחים נוטלים ידיים לסעודה . מברכים המוציא , והרבי רבי ברוך מגיש את הדגים ופונה לרבי לוי יצחק ושואל אותו : "איזה סוג דגים אתה אוהב ?" זהו ! זה כבר היה יותר מדי בשביל רבי לוי יצחק ! ובקול אדיר הוא עונה : "אלו דגים אני אוהב ? אני אוהב את הריבונו של עולם !" וברגע אחד הכל געש החוצה , חצי מהשולחן התהפך עם כל התכולה

שעליו , נפשו של רבי לוי יצחק יצאה בכיסופיו אל הבורא והוא לא הצליח לעצור את עצמו .

הרבי רבי ברוך ישב נינוח בשולחן , וכאשר חזר רבי לוי יצחק מעט אל עצמו , פנה אליו הרבי רבי ברוך ואמר לו : “וכי לחינם התניתי אתך , ידעתי שכך יהיה . אראה לך מהתורה הוכחה לדרכי בעבודת השם ,” והוא ציטט לו את הנאמר בפרשת השבוע : “וידבר ה ’ אל משה לאמור . דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות . ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה כאשר צווה ה ’ את משה ” (במדבר ח א -ג) . רש”י על המילים “ויעש כן אהרן ” מסביר : “להגיד שבחו של אהרן שלא שינה .”

המשיך הרבי רבי ברוך : “הייתכן שנחשוב שאהרן לא יבצע את מה שהקב ה” מצווה עליו ”? אלא הסביר הרבי רבי ברוך , “מלמד שבחו של אהרן שזכה במצווה כה חשובה של הדלקת נרות בבית המקדש ומרוב התלהבות היה יכול להדליק בצורה כזו שחצי מכמות השמן תישפך על הרצפה , אך הוא לא שינה ועשה את המוטל עליו ולא הראה כלפי חוץ את התלהבותו .”

כמובן שאין אנו ראויים לצדד בכיוון מסוים , הלוואי והיה לנו מעט מזעיר מהתלהבות הקודש שהייתה לו , אך בהחלט אנו רואים דרכים שונים בהנהגת הקודש (הרב נחמן בורשטיין ז ל”) .

איזה סוג דגים אתה אוהב ?” זהו ! זה כבר היה יותר מדי בשביל רבי לוי יצחק ! ובקול אדיר הוא עונה : “אלו דגים אני אוהב ? אני אוהב את הריבונו של עולם !” וברגע אחד הכל געש החוצה , חצי מהשולחן התהפך עם כל התכולה שעליו …

נעסוק השבוע בעניין זה בהדלקת הנרות בבית המקדש .

חכמינו שאלו : “וכי לאורה הוא צריך ?” לשם מה אנו מדליקים בבית המקדש? האם הבורא מקור האור צריך שאנחנו נאיר לו כביכול ? “והלא כל ארבעים שנה שהלכו ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו !?” חכמינו משיבים : “אלא עדות הוא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל .” מהי העדות ? אמר רבא : “זה נר מערבי שנותנין בה שמן כנגד חברותיה , וממנה היה מדליק ובה היה מסיים ” (מנחות פו ב) .

נסביר את הדברים : בכל יום הכהן היה נכנס לבית המקדש בשעת בין הערביים ונותן שמן במידה אחידה בכל קני המנורה , הדליק תחילה נר

מזרחי והמשיך בנר מערבי . כאשר הכהן הגיע בבוקר להכין את הנרות להדלקה ליום המחרת , כל הנרות כבו והנר המערבי שהודלק אחרון עדיין נשאר דלוק . לפי דעה אחת , האור נשאר דלוק עד בין הערביים וממנה היו מדליקים את שאר הנרות , ומכבים אותה ומדליקים אותה שוב , בכך שהנר המערבי דלק למרות שבדרך הטבע היה צריך להיכבות עם שאר הנרות , היה עדות שהשם חפץ בהשראת השכינה בבית המקדש .

רבי נתן מבאר , שהדבר מרמז לעבודת השם של האדם שמשולה להדלקת והארת אור הנשמה .

כפי שראינו , אור הנרות בבית המקדש היוו עדות שהשכינה שורה בישראל כי בנר המערבי שבו היה מתחיל בו היה מסיים , כלומר , הכל מהבורא ובכל זאת הכהן גדול היה מכבה ומדליק בעצמו למרות שהכל מהבורא . אז אם הכל מהבורא למה הכהן צריך להתערב ולעשות פעולה ?

התשובה היא , שהקב"ה חפץ שאנחנו נעשה את מה שאנחנו יכולים לעשות . כמו שרבינו אמר פעם : “אני יכול לעשות מכולכם צדיקים גמורים נוראים , אבל מה יהיה , אם כן יעבוד השם יתברך בעצמו את עצמו (חיי מוהר"ן של). לא זאת המטרה . המטרה היא שאנחנו נעבוד את הקדוש ברוך הוא ”. מצד אחד , לולא עזרתו של הבורא לא שייך להצליח בעבודת השם , ומצד שני למרות שהכל מאתו , אנחנו מחויבים מצדנו להשקיע מאמץ ולעשות את החלק שלנו .

כך גם הדלקת המנורה . הקב"ה אינו צריך שאנחנו נדליק , ובין כך הוא עשה הכל , כל מה שכלול בפעולה המזערית של הכהן , ההדלקה, השמן , הפתילה , הנר , האש – הכל בריאה של הקב ”ה, ואם הוא רוצה הוא יכול להאיר בעצמו . וההוכחה לכך היא “הנר המערבי שבו היה מדליק ובו היה מסיים ”, שדלק מאליו . ובכל זאת , הבורא רוצה שאנחנו נעשה את שלנו . לפחות להתעורר לעבודת השם , להדליק את המנורה .

“דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה
יאירו שבעת הנרות . ויעש כן אהרן ...”

הדברים מתקשרים יפה עם הנאמר במדרש שמשה התקשה בעשיית המנורה שהייתה מורכבת מפרטים רבים , פרחים , כפתורים , גביעים קנים וכו , והייתה צריכה להיעשות מקשה אחת . לאחר שמשה התקשה המנורה נעשתה מאליה (רש"י במדבר ח ד) . כלומר , משה התקשה כיצד אפשר לעשות את כל התפקיד שלנו ולהצליח , והשם הורה לו שהתפקיד שלנו הוא לעשות את ההשתדלות , ההצלחה והעשייה למעשה , את זה הבורא כבר יעשה .

נשמע פשוט ? ממש לא , הסוד של מעשה המנורה כרוך בדבר הנשגב ביותר בבריאה , סוד שער החמישים , שהוא כידוע השער הגבוה ביותר של הקדושה . כיצד ?

ארבעים ותשעה שערים של קדושה הם גם ארבעים ותשעה שערים של תשובה , כל אדם יכול להיכנס בהם . אך גם אם אדם נכנס בארבעים ותשעה שערים , שער החמישים יכול להיות סגור בפניו . איך ניתן בכל זאת להיכנס ?

מלמד רבי נחמן : “מי שרוצה לזכות לתשובה יהיה רגיל באמירת תהילים , כי אמירת תהילים מסוגל לתשובה , כי יש חמישים שערי תשובה , וארבעים ותשעה שערים יכול כל אדם ליכנס בהם ולהשיגם , אך שער החמישים הוא

בחינת התשובה של השם יתברך בעצמו , כביכול , כי גם אצלו יתברך
מצינו בחינת תשובה , כמו שכתוב : “שובו אלי ואשובה אליכם ”.

בתורה זו מוסבר , שארבעים ותשעה שערים אלו מקבילים לארבעים ותשע
אותיות שבשמות השבטים (וכידוע לכל יהודי יש חלק בשמות שנים עשר
שבטי י -ה), וכנגד ארבעים ותשעה שערים אלו סופרים ספירת העומר ,
מסביר רבי נחמן : “ועל כן אחר שנזדככו שם במצרים , וזכו לצאת משם ,
ספרו מ ”ט ימי הספירה , שהם כנגד מ ”ט שערי תשובה , שהם בחינת מ ”ט
אותיות הנ ”ל. וביום החמישים אז : “וירד ה ’ על הר סיני ” – זה
בחינת : “ואשובה אליכם ”, בחינת התשובה של השם יתברך בעצמו ,
כביכול , בחינת שער החמישים (ליקוטי מוהר ”ן חלק ב , עג).

בדומה לכך מסביר רבי נתן , המנורה כלולה גם היא מארבעים ותשעה
חלקי קדושה המקבילים לארבעים ותשעה שערי הקדושה שכל אחד יכול
להיכנס בהם , כאשר הנביא מזכיר את המנורה (זכריה ד , ב) הוא מתאר :
שבעה ושבעה מוצקות , כלומר לכל נר היו שבעה צינורות קטנים שהשמן
היה זב דרך אותן מוצקות (רש”י), ובסך הכל מדובר בארבעים ותשעה
שמקביל כאמור לארבעים ותשעה שערים של התשובה .

כשהאדם עושה את שלו למרות שהוא לא יכול ולא מסוגל להיכנס לשער
החמישים , אז הקב ”ה משלים את החלק שלו ויורד על הר סיני , בחינת
‘ואשובה אליכם ’. כך גם כשאנחנו נעשה את ההשתדלות שלנו , מה
שביכולתנו לעשות , הקב”ה ישלים את החלק שלו להכניס אותנו בשער
החמישים !

(על פי ליקוטי הלכות , קריאת שמע אות יט).

כל שבוע אנחנו נהנים מעוד חידושים נפלאים על פרשת השבוע ,
כנסו לכאן ותיהנו גם אתם .